

Artykuł podejmuje dyskusję na temat reprezentacji niepełnosprawności psychospołecznej jako przestrzeni naprawczej. Autyzm, bo najczęściej ta niepełnosprawność pełni rolę radykalnej odmienności w narracyjnych formach takich jak film, powieść, (auto)biografia lub gatunki graniczne takie jak esej, jako niepełnosprawność wynikająca z niedostatków umiejętności społecznych i komunikacyjnych podmiotu, na poziomie fabularnym jest zagadką ludzkiego umysłu. Na poziomie retorycznym owa zagadka realizowana jest jako problem nieprzetłumaczalności – do umysłu osoby z autyzmem nie można dotrzeć, bo nie ma wspólnych kodów, które pozwoliłyby na komunikację. Postać z autyzmem jest albo opisywana z zewnątrz, albo „tłumaczona” przez obrazy sensorycznych zniekształceń, które mają przybliżyć stan powodowany tą niepełnosprawnością. Artykuł pokazuje, jak aktualne zmiany w ustawodawstwie dotyczącym integracji osób niepełnosprawnych (szkolnictwo, prawo wyborcze) bezpośrednio wynikają z określonej postawy społecznej względem niepełnosprawności – jest nią tolerancja, która jednak nie opiera się na uznaniu. Tę kluczową kombinację etyczną: tolerancja wyłącznie, jeśli towarzyszy jej uznanie różnicy – zaleca Charles Taylor w eseju *The Politics of Recognition* (1994). W analizie filmu Bodo Koxa

Dziewczyna z szafy

(2012) autorka pokazuje, jak retoryka magicznorealistyczna otwiera w filmie alternatywną przestrzeń dla autyzmu i innych niepełnosprawności psychospołecznych. Przestrzeń ta ujawnia głęboką niewspółmierność świata normy i niepełnosprawności oraz wykluczenie jako podstawową formę interakcji w obrębie tej hierarchii. Jako przestrzeń alternatywna pokazuje ona deficyty normy, a więc odwraca hierarchię, w której niepełnosprawność jest zazwyczaj wpisana w dyskurs braku, i pokazuje niepełnosprawność jako przeciwieństwo braku. Jest to jednocześnie przestrzeń etycznego wyzwania dla normy.